

у сучасній психологічній науці, що окреслює перспективи більш деталізованих досліджень.

Список бібліографічних посилань

1. Дубровский Д. И. Обман. Философско-психологический анализ. Канон+РООИ-Реабилитация, 2010. 336 с.
2. Экман П. Психология лжи. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 270 с.
3. Майорчак Н. М. Психологічні аспекти категорії брехні в роботах українських та зарубіжних учених. *Наукові записки Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2013. №1. С.96 – 104.
4. Холодков И. Склонность ко лжи в контексте особенностей самомониторинга. *Вестник психологии и педагогики Алтайского государственного университета*. 2017. №. 2. С. 154-162.
5. Васюк К., Боженко В. Способы детекції брехні у студентів з різним рівнем емоційного інтелекту. *Psychological journal*. 2017. Т. 10. №. 6. С. 9-24.

Науковий керівник: Ламаш Ірина Володимирівна, доцент кафедри соціології та психології факультету №6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент.

Сергієнко Ганна Валеріївна,

студентка 3-го курсу факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

КІБЕРБУЛІНГ: СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНЕ ЯВИЩЕ СЕРЕД МОЛОДІ

Актуальність дослідження кібербулінгу серед молоді підтверджується тим, що в сучасному суспільстві важливим постає питання про безпеку підлітків в Інтернет-мережі. Психологічні наслідки знущань - серйозна

проблема психічного здоров'я, про яку батьки і вчителі повинні знати, щоб краще піклуватися про своїх учнів і дітей.

Дослідниці А. В. Осадча та О. О. Макаренко зазначають, що шкільне цькування – це форма жорстокого поводження, коли фізично або психічно більш сильний підліток отримує задоволення, утискаючи слабкого та завдаючи йому фізичного болю і шкоди або завдає психологічну травму. Авторки говорять, що одна людина або група учнів можуть буквально зробити життя дитини жахіттям, змусити щодня жити в страху, боятися ходити до школи, виходити на вулицю. Поряд з фізичними (побиття, псування особистих речей) і вербальними формами агресії (глузування, висміювання, необ'єктивні оцінки діяльності), нерідкі випадки соціальної ізоляції (бойкот, виключення з групи, відмова від спілкування). Дослідниці вказують, що раніше шкільні знущання приймали грубі фізичні форми, то тепер стають все більш сучасними та жорстокими. Кібербулінг означає все разом: моральне та психічне насилля, домінування та примусовість, соціальну ізоляцію, залякування і вимагання, здійснювані за допомогою електронних засобів комунікації – резюмують авторки [3, с. 67].

О. О. Бочавер та К. Д. Хломов наголошували, що при непрямому кібербулінгу в процес цькування залучаються інші люди (як діти, так і дорослі), не завжди з їх згоди; переслідувач може зламати акаунт і, видаючи себе за господаря, розсилати з цього акаунту повідомлення знайомим жертви, руйнуючи комунікативне поле і породжуючи сумніви в його моральних якостях. Як і цькування, кібербулінг включає в себе низку вчинків, на одному полюсі якого дії, які розпізнаються оточуючими як переслідування, а на іншому – жорстоке поводження агресора, яке може призвести навіть до смерті жертви [1, с. 182].

Велику роль в проявах кібербулінгу, на думку О. О. Макарової, грає віктимність, виражена в особливій схильності людини стати жертвою. Авторка зазначає, що підвищена віктимність неповнолітніх визначається не

тільки їх психологічними особливостями, але й соціальними ролями, місцем в системі соціальних відносин, положенням, яке вони займають в сім'ї. О. О. Макарова, підсумовуючи вищевикладене, вказує, що в соціальній психології властивість віктимності пов'язана з неадекватно заниженою самооцінкою, з нездатністю і небажанням брати на себе відповідальність за прийняття рішень у проблемних ситуаціях, з високим рівнем конформізму, з почуттям провини і локусом контролю [2, с. 301].

Н. Р. Шевко та І. І. Ісхаков визначають булінг негативне явище, незалежно від того, відбувається воно в реальному житті чи онлайн-середовищі. Однак, автори зазначають, що на думку більшості вчених, булінг-онлайн являє собою більш велику загрозу для сучасної молоді, ніж офлайн-булінг. В зв'язку з тим, що кібербулінг відбувається в інтернет-середовищі, який характеризується безособовістю та анонімністю, дуже складно встановити особу злочинця і, як наслідок, покласти на когось відповідальність. Дослідники вважають, що підлітки, які стали жертвами булінгу в онлайні, як правило, не діляться цим з дорослими, так як не вважають їх авторитетом в відношенні інтернет-середовища [4, с. 21-22].

Отже, щоб запобігти кібербулінгу та забезпечити максимальний захист, шкільний персонал та батьки мають своєчасно реагувати на відомості, які надійшли. В якості запобіжних заходів можна запропонувати: проводити лекції з метою ознайомлення з даним явищем і шляхами його запобігання; проінформувати учнів про покарання при подібних правопорушеннях; сповіщати батьків про доступні послуги та різні типи програмного забезпечення інформаційних фільтрів, більшість пристроїв мають параметри, які дозволяють блокувати електронну пошту, миттєві повідомлення або тексти від конкретних людей.

Список бібліографічних посилань

1. Бочавер А. А., Хломов К. Д. Кибербуллинг: травля в пространстве современных технологий. *Психология. Журнал Высшей школы*

экономики. *Национальный исследовательский университет "Высшая школа экономики"*. М. 2014. Т.11. №3. С. 177-191.

2. Макарова Е. А., Макарова Е. Л., Махрина Е. А. Психологические особенности кибербуллинга как формы интернет-преступления. *Российский психологический журнал*. 2016. Т.13. № 3. С. 293-311.

3. Осадчая А. В., Макарова Е. А. Психологическое и психосоматическое воздействие кибер-буллинга на всех его участников. *Вестник ТИУиЭ*. 2017. №2 (26). С.66-70.

4. Шевко Н. Р., Исхаков И. И. Особенности проявления кибербуллинга в социальных сетях. *Журнал «Ученые записки Казанского юридического института МВД России»*. 2017. Т. 2 (3). С. 19-22.

Науковий керівник: Посохова Яна Сергіївна, старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук.

Склярів Олексій Михайлович,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

СПЕЦИФІКА ПРОАКТИВНОЇ КОПІНГ ПОВЕДІНКИ ЗАСУДЖЕНИХ ЧОЛОВІКІВ У КОНТЕКСТІ ТОЛЕРАНТНОСТІ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Знаходження людини у виправній установі супроводжується великими психологічними навантаженнями які по-різному сприймаються та переживаються засудженими. На даний час існує невелика кількість даних про їх позитивні психологічні можливості та перспективи покращення їх психоемоційного стану під час позбавлення волі. Кожний засуджений, який потрапляє до місць позбавлення волі опиняється в ситуації хаосу, стресу яка актуалізує значимість толерантності до невизначеності, що виникла як умова виживання в нетипових умовах.